eſſe ad peccandum ex mō ſuo
agēdi. qui ſibi non eſt in p̄ce
pto· nihilominꝰ ipē opari nō
deſiſtit· Secus in caſibꝰ hic ex
cluſis· vbi malitia ꝓpa eſt ſcā
dalum gratis acceptū· Ubi p̄
terea nō eſt aduertētia nec eſ
ſe debet de ſcandalo alteriꝰ· et
vbi q̊s ad illud operandū tene
retur. Tertia regula Ille dꝫ ex
malitia ſua peccare et ſcādalū
accipe non ex actu alteriꝰ qui
informatꝰ ſufficiēter de bonita
te hmōi actꝰ: nihilominus ca
dit in ruinā· ut ſi ex voto religi
onis emiſſo parentes poſt ſuffi
cientē de religionis pfectōne in
formacōe ꝫ ſe ſcādaliſari ↄque
rantur· ſcandalū eſt hoc nō iā
puſillorꝫ ſꝫ phariſeorꝫ: accep
tū ſꝫ nō datū· Quarta regula·
Quilibꝫ ab oī actu cui non eſt
aſtrictꝰ aliūde tenetur deſiſtē.
q̊ aut timꝫ, aut timē dꝫ ſm vehe
mentē ↄiecturā ſcandalū puſil
lorꝫ. quouſqꝫ de illo cōpeſcēdo·
diligētiā cōpleuerit· niſi forte
ꝓ cōmuni vtilitate· vnctio ſpi
ritusſancti doceat illud tunc a
gendum. ut criſtus fecit in pu
blicatione veritatis ſacramēti.

Capitulū· xiiij·

Preterea cū deriſores
ſeu irriſoēs magna ma
la faciāt in eccīa orādē
tes cōceptꝰ ſpūales bonorum
operum· de irriſiōis vicō tria
principalit᷑ videnda ſunt· Pri
mo quale vicium ſit· ⁊ quid ſit
irriſio· Secūdo q̄ȝ deteſtabile
ſit· Tercio Utrum riſus ſit lici
tus· ¶ Quātū ad p̄mū nōt a
tho· 2· 2· q· lxxij· ⁊ ſequentibus
ꝙ iniuria ⁊ iniuſticia ſit verbo
ꝑ quinqꝫ vicia· Sunt enī quin
tuplicia bona hominis q̄ȝ tum
ad ꝓpoſitū ſufficit· vicꝫ fama·
honor· amicitia· gloia ſeu teſti
moniū conſciencie· et bona na
turē et fortune· Detrc̄tor famā
recipe nititur· Cōtumelioſus
ſeu conuiciator honorem· Su
ſurro amicitiam inter aliquos
vult tollere· deriſor ad confuſi
onem conatur proximi· et eri
pere vult gloriam bonorū ani
me· Maledicens vero penam
imprecatur· ⁊ ſi peccatum ali
cui optat: tamen illud facit in
penam primo· Et quatuor p̄
ma vicia eo ordine quo ponū
tur ſe excedūt in malicia· Quia
detractor eſt malus· peior ↄtu
meliam inferēs· quem excedit
ſuſurro· qui amicum recipere
geſtit· Et adhuc peior eſt irri
ſor· intellige ſemper· ceteris pa
ribus· Sed etiā intdum peſ
ſimum ſūt maledici· ¶ Quale au b
tem peccatum ſit deriſio: ⁊ ab
alijs diſtictū· Notādū ſecūdo
ſm tho· vbi ſupꝰ· q· lxxv· ꝙ pec
cata verborꝫ ſūt pcipue penſā
da ſm intencōnem ꝓferentis

Et ideo ſm diuerſa que quis i
tēdit. cōñ aliū loquēs. hmōi
peccā diſtinguūtur. Sicut eñ
aliquis cōuitiādo intendit cō
uitiati honorē deprimere. ⁊ de
trahendo diminuere famā. ⁊ ſu
ſurrādo tollere amicitiā. Ita
eciam irridendo aliquis inten
dit. ꝙ ille qui irridetur erube
ſcat. Nā de ope virtuoſo aliqˀ
apud alios ⁊ reuerētiā mere
tur. ⁊ famam. ⁊ apud ſeipm̄
bone cōſciē glaꝫ. ⁊ ſm illd. ij.
Cor. i. gloia nr̄a hec ē. teſtimo
nium cōſcientie noſtre. vñ econ
trario de actu turpi ⁊ vicioſo
apud alios quidē tollitur ho
minis honor ⁊ fama. ⁊ ad hoc
cōtumelioſus ⁊ detractor de
alio dicūt. Apd ſeipm̄ aūt per
turpia q̄ hic dicūtur aliquis
pdit cōſciētie gloriā p qn̄dā
cōfuſionem ⁊ erubeſcētiam. ⁊
ad hec turpia deiecit deriſor. ⁊
q2 hic eſt finis diſtinctus ab
alijs Ido etiā pccm̄ irriſionis
diſtiguit ab alijs pccīs. Se
curitas enī cōſciētie ⁊ quies il
li9 magnū eſt bonū. ſm illud
Ecc. xv. Secura mēs. quaſi iu
ge cōuiuiū. Et ideo qui cōſciē
tiam alicui9 inquietat cōfūdē
do ſeipm̄: aliqd ſpāle nocumē
c tū ei infert ¶ Nō vero ſit pec
catum mortale. Re. ibidem ſic. Ir
riſio nō ſit niſi de aliquo malo
vel defectu Malū aūt ſi ſit ma

gnū: non p ludo accipitur ſed
ſerioſe. Vn̄ ſi in ludū vel riſū
vertatur. ex quo irriſionis vl
illuſionis nomē ſumitur. hoc
ē. q2 accipitur ut puū. pōt au
tē accipi aliqd malū ut puum
dupliciter. vno mō ſm ſe Alio
modo racōe pſone. Cū aūt ali
q̄s alteri9 pſone malū vel de
fectū i ludū vel riſum poit. qd
ſm ſe puū malum ē: veniale ē.
⁊ puū pctm̄. ſm genus ſuum
Cū autem accipitur q̄ſi par
uum racōe pſone. ſicut defcūs
pueroꝝ ⁊ ſtultoꝝ parū pōderā
re ſolem9. Sic aliquē illudē
vel irridere. eſt eū oīno puipē
dere. ⁊ eū tā vilem eſtimare.
ut de eius malo nō ſit curādū.
ſed ſit quaſi p ludo habendū
Et. ſic deriſio ē peccatū mortale.
⁊ graui9 q̄ cōtumelia. que ſili
ter eſt i manifeſto Quia cōtu
melioſus videtur pcipe malū
alteri9 ſerioſe. Irriſor aūt illu
dit. ⁊ ita videtur eē maior cō
tempt9 ⁊ dehonoracō. Et ſm
hoc illuſio eſt grue peccatum.
⁊ tāto graui9 q̄to maior reue
rētia detur pſone q̄ illuditur
¶ Vn̄ grauiſſimum eſt irride d
re deū. ⁊ ea q̄ dei ſunt. ſm illd.
yſai. xxxvij. Cui exprobrāſti. ⁊
quē blaſphemaſti. ⁊ ſup quē
exaltaſti vocē tuā: Et pt9 ſub
ditur. ad ſanctū iſrahel. deinde
ſcdm locū tenet irriſio pentū

Pñ ꝓuer·xxx·Oculum q̄ ſub
ſannat prēm.ꝛ deſpicit ꝑtum
matris ſue.effodiāt eū corui de
torrētibus.ꝛ comedāt eum filij
aquile·Deinde iuſtoꝝ deriſio
grauis ē·qꝛ honoꝛ ē virtutis
p̄mium·Et contra hoc dr̄·Job
·xij·deridetur iuſti ſimplicitas
Que q̄d̄e deriſio valde nociua
eſt·qꝛ ꝑ hoc hoīes a bene agē
do impediūtur.ſcḋm illud greg̃·
qui in alioꝝ actib; bona exori
ri ↄſpiciūt:mox ea·manu peſti
fere exprobratiōis euellūt·Et
q̄uis ludus nō importꝫ aliq̄d
cōtrariū caritati reſpectu ei⁹ cū
quo luditur·inter amicos eī̄
interdū luditur·pōt tñ̄ impoꝛ
tare aliq̄d cōtrariū caritati re
ſpectu ei⁹ de quo luditur ꝑpter
cōtemptū ut dictū eſt.hec tho·
e ¶ Quo ad ſcḋm p̄ncipale deri
ſio ē valde deteſtabile vitiū tri
plici de cauſa·Prio qꝛ ꝑ irriſo
res dyabolus occidit·necat·ꝛ
ſuffocat puulos ecc̄ie·cū bonū
inchoatum ꝑpter eos dimittitur.
ꝛ interdū pl⁹ nocent q̄ hereti
ci·Vn̄ ſunt ſicut pharao·q̄ ſb
merſiōe puuloꝝ populum iſra
hel delere voluit·Exo·i·Sūt ſi
cut herodes q̄ xp̄m puulū occi
dere voluit·et puulos poſtea
occidit innocentes·Math·ij·
Scḋo irriſores malis aīalib;
aſſimilant̄ ꝛ eis peiores ſunt·
draco ei ſtetit Apoc̄·xij·an̄ mu
lierē q̄ eāt ꝑitura·ut cū ꝑpiſſet
deuoraret filiū eius·Sꝫ irriſo
res ꝑtū mr̄is nō expectāt·vicꝫ
ecc̄ie fructū quē ꝓpoito bono
conceꝑūt ei⁹ fideles·Sūt vulpe
cule vineam dn̄i demolientes
Can̄·ij·Capite nobis vulpecu
las puulas q̄ demoliūt̄ vineas
Sūt etc̄·bufones·q̄ nō pn̄t o
dorē et florē bone vite ſuſtinē·
Tercō irriſoēs nocēt mltis·ꝛ
impij ſūt i oēs·i deū.qꝛ rurſus
crucifigūt filiū dei·hebre·vi·Et
ſcḋm pš·ſup dolorē vulneꝝ eius
addūt·dū aīas ꝑ q̄bus mortē
ſuſtinuit ei auferūt·Sūt deri
ſoēs impij in primū.dū vuln⁹
eius ſpūale iam ꝑ pniam ſana
tum·iteꝝ renouāt ꝛ cōcidūt·
Job·xvi·Cōcidit me vulnere
ſup vuln⁹·Sunt impij in ma
trem eorū eccīam:tam in mili
tantem q̄ triūphantem.dum
defraudant eā gaudio qḋ ha
bere debuit de cōuerſione pec
catorum·magna reuera crude
litas necare iniuſte filium quē
mat̄ ꝓpria genuiſſet magnis
doloribus·Sic in propoſito
magna ē crudelitas penitentē
magnis fletibus eccleſie con
uerſum peruertē irriſiombus·
Nam Johā·xvi·Mulier cum
parit triſticiam habet·Sunt
et impij in ſe·quia cū in mari
mūdi ſcꝫ·naufragent̄ ꝑpter coꝝ
pccā:tñ pnie tabulam ſcḋā

poſt naufragiū otēnūt. vel vi
f lipēdunt ¶ Vn̄ ſacra ſcriptu
ra cōtr̄ irridētes graues penas
fulminatas cōmemorat Vlā
.i. Regum. xxv. nabal verba nū
cioꝝ dauid deridēs ait. Quiſ
eſt filiꝰ yſai. hodie increuerūt
ſui qui fugiūt dn̄os ſuos. vn̄
poſt pauca miſere mortuꝰ eſt
deo eū necāte. ꝓus aūt dauid
iurauerāt eū ⁊ domum ſuā totā
interficere Sic .ij. re. vi. poſtꝗ
ꝙ dauid luſerat ante archaꝫ
dn̄i ⁊ ſaltauerāt: egreſſa eſt in
occurſū dauid michol eiꝰ vx
or ⁊ deridendo ei ait. ꝙ glorio
ſus fuit rex iſrahel hodie diſco
opiens ſe ante ancillas ſeruo
rū ſuoꝝ. ⁊ nudatus ē q̄ſi ſi nu
detur vnꝰ de ſcurris Igitur mi
chol filie ſaul non eſt natꝰ fili
us vſqꝫ ad diē mortis ſue. Et
.iiij. Re. ij. Cū deſcenderet hely
ſeus p viam. pueri parui egreſſi
ſunt de ciuitate. ⁊ illudebāt ei
dicētes. Aſcende calue. aſcende
calue. egreſſiqꝫ ſunt duo vrſi
de ſaltu ⁊ lacerarūt ex eis. xlij.
pueros luc. xvi. poſtꝗ xp̄us
p̄dicauit nemo pōt duobus
dn̄is ſuire: nō poteſtis deo ſui
re ⁊ mām̄one Seq̄tur. audie
bant aūt hec oīa pharuſei qui
erāt auari ⁊ deridebāt eū Et ait
illis ihūs. vos eſtis qui iuſti
ficatis vos corā hoībꝰ. deꝰ aūt
nouit corda veſtra. vn̄ actu. ij.

diſcipulis deuotiſſime ſpūm ſā
ctū accipiētibꝰ Alij eos irride
bāt. d. qꝛ muſto pleni ſūt. Jdō
ſpūſancto ceci manētes carue
runt. ¶ Quo ad tertiū eſt du g
biū. vtrum ridere ſit pccm̄. Re.
ſcḋm alex. de hal. pte. ij. Quidā
ē riſus q̄ cauſatur ex iocūdita
te ſpūali. ⁊ iſte non eſt pccm̄.
ſꝫ eſt meritorius vl effectꝰ meri
torie ꝯplacentie Eſt enim fru
ctꝰ ſpūs de quo apl̄s ad gal.
v. loquitur. vbi numerat etiā
gaudiū. benignitatē. ⁊ alia Et
phil. iiij. gaudete in dn̄o ſemp.
iteꝝ dico gaudete. de quo riſu
etiam dr̄ de muliere forti ꝓu.
xxxi. ridebit in die nouiſſimo.
hic riſus nō eſt cum cachino
Unde btūs benedictꝰ. terciū
grādum humilitatis ponit nō
eſſe pmptū ad riſū Sic etiaꝫ
modeſtꝰ riſus in eutrapelia me
ritorie fieret Vn̄ alb. ſup luc.
vi. ve vobis qui ridetis dic. bo
nus homo nō cachīnis. ſꝫ mo
derate vix ridet. Et Sen̄. Sci
to ꝙ verū gaudiū ſeuera res ē.
ſcḋm illud Ecc. xxi. Fatuꝰ in riſu
exaltat vocē ſuā. ſapiens aūt
vix tacite ridebit. Scḋꝰ eſt q̄
cauſatur ex mānſuetudie natu
re. ⁊ eſt paſſiōis hūane ꝓpriꝰ
effectꝰ. ⁊ pōt fieri ſine pccō. ⁊
merito. ut in dormiētibus i pu
eris. ⁊ in q̄buſdā tam ſubito
ut racō p̄ueire neq̄at ſicut alie

quedā paſſiones. Tertius ē q̄
prouenit ex cordis laſciuia. ſeu
ex inordiata delectacōne Et ſi
tūc hō delectātur ī creaturā ꝓpt̄ ſe
ꝯ ibi cōſtituitur vltim⁹ finis ho
minis. ſic dictū fuit ſupra p̄ce
pto p̄mo. ca. v. b. tūc ē mortale
pccm̄. Siliter ſi moroſe dele
ctacōis cōſenſū hꝫ in actu pcci
mortlis. ut dicet̄ in penultio p̄
cepto Silit̄ ſi oplacꝫ deliberāte
ī cogitacōibꝫ. verb vel opibꝫ.
que alias ſunt mortalia pccā.
de iſto riſu dic̄. xp̄s luc̄. vi Ve
vobis q̄ nūc ridetis. qꝛ flebitis
Ve aūt dicit pccm̄ mortle Si
aūt ex ſurrepcōe quis rideret.
vel ſine cōſenſu ī mortale. ſꝫ tm̄
ex quadā leuitate aī: veniale fieri
poſſꝫ Sic zara. gen̄. xviij. de p̄
ori riſu qui ē peccatū mortale
ſuper illo luce. vi. Ve vobis q̄
nunc ridetis. dicūt expoſitores
cōmunit̄. q̄ ridetis ſcꝫ p ineptā
leticiā ad pccm̄ mortale decli
nantē. ſm illud ꝓu. ij. Qui letā
tur cū malefecerit. ⁊ exultāt in
reb⁹ peſſimis. Ordine ergo cō
traio faciam⁹. mō lugēdo ut cō
ſolemur. Nā in malis ꝓu. xiiij.
riſus dolore miſcebitur ⁊ extre
ma gaudij luct⁹ occupat Sꝫ
in deuotis Math. v. beati q̄ fle
tis. quoniā ridebitis Et pſ. ait
Eūtes ibāt ⁊ flebāt mittentes
ſemina ſua. venientes aūt veniet
cū exultacōe. luc̄. xxiiij. nōne ſic

oportuit pati xp̄m. ⁊ ita intrare
in gloriā ſuam. ¶ Amen

Sequitur. vi. p̄ceptū. Ca. p̄mū

Nunc de vi. p̄cepto
occurrit dicendū. q̄
dr̄ non mechaberis
Mechia aūt ꝓpe dr̄
adulteriū viri. ¶ Adulteriū ve a
ro ē ōis inordinatus ꝯcubit⁹
maris ⁊ feie. q̄ cōiugalis thor⁹
violatur In hoc ergo ſexto mā
dato dn̄s volēs ꝓhibere omnē
inordiatū ꝯcubitū nō dixit ge
neralit̄. nō adulterab. ſꝫ ſpālit̄.
nō mechaberis. Eſt eī ꝓprie me
chia adulteriū viri. Qd̄ de⁹ po
ſuit ꝓpt̄ duo. Primo ad ſignifi
cādū q̄ adulteriū viri. q̄ alt̄ ei⁹
illicitus ꝯcubit⁹ ē p̄mo ⁊ p̄nci
palit̄ ꝓhibit⁹ tāq̄ illō qd̄ de
p ſe ē maius pccm̄ q̄ mulieris
adulteriū vel fornicacō. vir eī
ſm Aug⁹. de adulterinis cōiu
gijs eſt fortior ad reſiſtendū
cōcupiſcētie: habꝫ racōnem ma
iorē. ⁊ mulier eſt ſibi ad regē
dū cōmiſſa Ideo peccat directe
⁊ p ſe grauius fornicādo q̄ mu
lier. licꝫ vtrūqꝫ ſit mortale. vicꝫ
viri. ⁊ feie fornicacō. Dicit̄ aūt
notāter directe ⁊ p ſe. qꝛ p ac
cidēs illicita mulieris fornicatio
⁊ maxīe adulteriū ſit grauior ꝓp
ter ea q̄ nata ſūt ex ea ſequi ꝑ
lis ocaſio. impedicō cōceptus.